

עניינים תוכן

2	מבוא
3	שאלות המחקר
3	רציונל המחקר
4	סקירת ספרות
7	מתודולוגיה
8	ממצאים ודיון
11	סיכום
12	ביבליוגרפיה

מבוא

סגנון דיבור עקיף וישיר בזירה הפוליטית - בחירות 2015 כמקרה בוחן

מערכת בחירות 2015 הייתה מערכת בחירות למען הכנסת העשרים. מערכת בחירות זו באה לאחר כהונת ממשלה אשר התבססה על קואליציה המורכבת מגורמים שונים והתאפיינה במתחים רבים על רקע זה. ההליכה לבחירות הגיעה לאחר שבנימין נתניהו פיטר את שר האוצר, ומחזיק הסיעה השנייה בגודלה בממשלה. לאחר מכן התפטרו כל השרים של סיעת יש עתיד והצעת חוק להקדמת הבחירות הובאה לדיון על ידי מפלגת הליכוד. 8 בדצמבר אושר החוק להקדמת הבחירות ל-15 למרץ 2015) וועדת הבחירות המרכזית לכנסת).

תעמולת הבחירות תפסה מקום בולט באמצעי התקשורת, אשר הפיצו תכנים רבים ברדיו, בטלוויזיה וגם באופן חסר תקדים בפעילות ברשת. רבים מן המתמודדים פרסמו פוסטים בדפי הפייסבוק שלהם וסרטונים רבים הועלו לרשת היוטיוב והפיצו תעמולה פוליטית. וועדת הבחירות התערבה בנושאים הללו ולעיתים אסרה על סרטונים ברשת אשר מפריים את הוראת חוק הבחירות. כך למשל פסלה ועדת הבחירות המרכזית ב-20 בינואר את סרטון הגנת בטענה שהוא עושה שימוש בילדים קטנים והדבר עומד בניגוד לחוק הבחירות אשר אוסר על שימוש כזה בילדים (סרטון נתניהו בתור גננת).

מפלגת הליכוד הצליחה גם לזכות בתשדיר הפוליטי הטוב ביותר לשנת 2015 בעזרת הסרטון ביבי-סיטר אשר זכה בפרס לאותה שנה (סרטון ביבי סיטר). מפלגות אחרות השתמשו בסרטוני הסברה שונים, ועל ידי שימוש בטכניקות דיבור שונות. כך למשל מפלגת הבית היהודי יצאה בקמפיין אשר בו מנהיג המפלגה, נפתלי בנט, התחפש לאדם מזוקן שלא מפסיק להתנצל עבור כל מיני דברים שאין לו צורך להתנצל עליהם (סרטון הבית היהודי). כך המפלגה ביקשה ליצור לעצמה תדמית חזקה אשר לא מתנצלת על דברים שהיא לא צריכה להתנצל עליהם.

מפלגות אחרות, כמו מפלגת הליכוד, עשו שימוש באמצעי הפחדה כדי לגייס קולות רבים ככל האפשר אשר חוששים מן המצב הבטחוני. משום כך היא החלה בקמפיין של "אנחנו או הם" אשר מציג את האלטרנטיבה שעומדת בפני המצביעים בתור בחירה במפלגת הליכוד או בדאעש. מאחר והועלו טענות רבות על אורח החיים הראוותני של ראש הממשלה של ישראל יצא הליכוד בסרטון אשר מציג את ביתו של ראש הממשלה ומראה כיצד הוא למעשה חי בצניעות (סיוור בביתם של ביבי ושרה נתניהו)

ראוי להזכיר כי פעולות הדיבור אשר יתוארו להלן בצורה עמוקה יותר משפיעים בצורה ישירה על השיח הפוליטי במדינת ישראל. הדבר לא נוגע רק לדברים אשר נאמרים על ידי גורמים שונים בפוליטיקה אלא משפיע על השיח כולו וגם על המעשים שנעשים בעקבות הדברים. הפוליטיקאים מבקשים להשפיע על פעולת הדיבור כדי להשפיע על גוף פוליטי מסוים. הם יכולים לעשות זאת על ידי מניפולציה מסוימת

בשומעים אשר אמורה לגרום לנהוג בדרך כלשהי שהם מעוניינים בה ורוצים להעביר אותם לציבור (Safwat, 2015).

יש לזכור כי נאומים פוליטיים, אשר יכולים להיות מועברים באמצעים שונים לכלל הציבור, מבקשים להעביר רעיונות ומדיניות באמצעות השפה. הדבר נעשה בצורה מקצועית על ידי כותבי נאומים מקצועיים אשר יודעים כיצד יש להעביר מסרים לציבור ומה הדרך הטובה ביותר שניתן לתאר את הנאומים הללו באמצעות הטקסטים שהם כותבים. ראוי להדגיש כי האמת בנאומים הללו לא מקבלת את עיקר החשיבות וחשיבות הנאומים נקבעת לפי הדרך שבה הציבור מקבל ומטמיע את הנאומים ואת המסרים שבתוכם בתוך התודעה שלהם (Safwat, 2015).

מטרת עבודה זו היא לבחון באופן אמפירי את דרכי המימוש של פעולות דיבור. אני אבקש לבחון באילו דרכים אנשי ציבור מממשים הבטחות ודרכי ביטוי אחרים בזירה הציבורית כדי להגשים את המטרות הפוליטיות שלהם. כמו כן נבחן כיצד מפרשים העמיתים והציבור את פעולת הדיבור של הפוליטיקאים. כדי שלא נחרוג מן הגודל הסביר של עבודה זו נבחר בתור מקרה מבחן את מערכת הבחירות של שנת 2015 לכנסת העשרים כדי שנוכל לבחון את השפעת הדברים שנאמרו על האירועים שקרו לאחר מכן בפוליטיקה הישראלית.

שאלות המחקר

1. כיצד אנשי ציבור בפוליטיקה מעצבים את השיח הציבור באמצעות פעולות הדיבור?
2. כיצד מפרש הציבור ועמיתים פוליטיים את פעולת הדיבור של הפוליטיקאים?

רציונל המחקר

חשיבות המחקר היא בראש ובראשונה בחינה של ההשפעה של הדברים שהציבור סופג מן התקשורת על ידי מובילי הדעה באמצעות כלי התקשורת. מאחר וכלל הציבור מושפע מן התכנים שהוא סופג מן התקשורת ופועל לפיהם, קיימת חשיבות בכך שנדע כיצד פעולות הדיבור של הפוליטיקאים משפיעים ומעצבים את הפעולות שנגזרות מתוך הדברים שלהם וכיצד הם משנים את התודעה בציבור בעקבות הדברים. כאשר נוכל להבין כיצד הציבור מושפע מן הדברים הללו, נוכל לעמוד על ההשפעה הזו ולגרום לציבור להבחין בין דברים מהותיים ובין דברים אשר קשורים יותר לתעמולה וניסיונות השפעה על השומעים באופן מניפולטיבי.